

Innholdsfortegnelse tidligere eksamensoppgaver

Tidligere eksamensoppgaver.....	2
Oppgave 1.....	2
Oppgave 2.....	5
Oppgave 3.....	6
Oppgave 4.....	7
Oppgave 5.....	9
Oppgave 6.....	10
Oppgave 7.....	12
Oppgave 8.....	13
Oppgave 9.....	15
Oppgave 10.....	18
Oppgave 1 - løsnng.....	20
Oppgave 2 - løsnng.....	23
Oppgave 3 - løsnng.....	25
Oppgave 4 - løsnng.....	28
Oppgave 5 - løsnng.....	32
Oppgave 6 - løsnng.....	35
Oppgave 7 - løsnng.....	37
Oppgave 8 – løsnng.....	39
Oppgave 9 - løsnng.....	41
Oppgave 10 – løsnng.....	44

Tidligere eksamensoppgaver.

I dette dokumentet finner du noen eksempler på tidligere eksamensoppgaver som er gitt i dette faget. Det kan være svært fornuftig å jobbe med disse oppgavene, fordi det er en god sjekk på om du behersker stoffet.

I tillegg er det sensorveiledninger til alle oppgavene.

Oppgave 1.

I denne oppgaven finner du en faksimile fra artikkel i Stavanger Aftenblad 11. februar 2020 og nøkkeltall fra SAUDA SKISENTER AS. Kilde er ProffForvalt.

I 2018 hadde SAUDA SKISENTER AS driftsinntekter på 12 millioner kroner og en egenkapital på 4,5 millioner kroner.

Spørsmål 1 (5%)

Beskriv punktvis hvilke arbeidsoppgaver som utføres i et skisenter

Spørsmål 2 (20%)

I artikkelen beskriver daglig leder ved SAUDA SKISENTER AS problemer knyttet til en snøfattig vinter.

Du skal redegjøre for hvordan nøkkeltall blir eller kan bli påvirket som følge av en mild og snøfattig vinter.

Spørsmål 3 (5%)

Forklar kort hvordan kontantstrømmen i SAUDA SKISENTER AS vil kunne bli påvirket.

VINTEREN: En mild og snøfattig vinter skaper store problemer for Sauda skisenter. I Suldal har Gullingen skitrekke bare hatt åpent én dag.

Tor Inge Jøssang

tor.inge.jossang@aftenbladet.no

Lars Reidar Fosstveit studerer værmeldingene og klamrer seg til håpet. Sauda skisenter hadde en bra romjul. Alle de fem heisene i skitrekke gikk. Etter nyttår har både været og inntektene vært elendige. I høyden er det nok snø, men nederst i bakken er det for lite.

– Vi overlever ikke lenge om dette fortsetter. Nå er værmeldingene veldig lovende for uka som kommer. Og vi jobber med flere ting, sier daglig leder Lars Reidar Fosstveit.

Lønnsomhetsanalyse	2018	2017	2016	2015	2014		
Lønnsomhet (Totalkap. rentabilitet i %)	32,1	3,5	12,2	13,2	-45,7	↗	📊
Resultat av driften i %	14,6	1,6	5,3	5,0	-25,2	↗	📊
Kapitalens omløpshastighet	2,18	2,01	2,22	2,39	1,87	↗	📊
Bruttofortjeneste i %	88	86	88	91	83	→	📊
Overskuddsgrad i %	15	2	6	6	-24	↗	📊
Egenkapital rentabilitet før skatt i %	47	5	19	22	-77	↗	📊
Egenkapital rentabilitet etter skatt i %	36	4	14	16	-62	↗	📊
Omsetning/ansatt (hele 1000)			1 376	1 357	1 101		📊
Omsetning/årsverk	2 386	1 901	1 606	1 584			📊
Omsetning/lønnskroner	3,56	2,93	3,25	3,42	3,09	↗	📊

Likviditetsanalyse	2018	2017	2016	2015	2014		
Likviditetsgrad I	3,42	2,81	2,65	2,77	2,16	↗	📊
Likviditetsgrad II	3,12	2,76	2,54	2,68	2,13	↗	📊
Likviditetsgrad III	2,23	1,80	1,55	1,38	1,11	↗	📊
Varelagerets omløpshastighet	2,56	15,74	6,24	7,31	24,36	↘	📊
Lagertid i ant. dager	141	23	58	49	15	↘	📊
Arbeidskapital	4 350	3 053	2 920	2 509	2 097	↗	📊

Soliditetsanalyse	2018	2017	2016	2015	2014		
Egenkapitalandel i %	71,1	64,4	62,4	64,3	54,7	↗	📊
Egenkapitalandel av omsetning i %	37	32	31	27	28	↗	📊
Rentedekningsgrad	879,5	83,0	531,0	263,0	-470,3	↗	📊
Finansieringsgrad I	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	↘	📊
Langsiktig lagerfinansiering i %	812	3 635	1 587	2 091	4 194	↘	📊
Gjeldsgrad	0,4	0,6	0,6	0,6	0,8	↗	📊
Kortsiktig gjeldsandel i %	29	36	38	36	45	↗	📊
Langsiktig gjeldsandel i %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→	📊

Oppgave 2

Bedrift X kjøper 1. juli 20X8 en ny maskin til kr 1 000 000 (eks merverdiavgift). Maskinen skal regnskapsmessig avskrives over 5 år. Den skattemessige avskrivingsatsen er 30% etter saldometoden.

Det var ingen midlertidige forskjeller i regnskapet før man kjøpte den nye maskinen.

Inntektene for 20X8 ble kr 3 500 000 og kostnadene utenom avskrivninger var kr 2 800 000 (avskrivninger altså ikke med i dette beløpet).

Det var ingen permanente forskjeller.

Skattesatsen er 22%.

Spørsmål 1 (5%)

Hva blir den regnskapsmessige skattekostnaden for 20X8?

Spørsmål 2 (5%)

Hva blir utsatt skatt for 20X8?

Spørsmål 3 (5%)

Hva blir midlertidige forskjeller for 20X8 og 20X9 relatert til maskinen som ble kjøpt 2. juli 20X8?

Spørsmål 4 (10%)

Oppgave 3

En bedrift investerer kr 200 000 i en ny maskin den 1. juli 20X1. Beløpet er uten merverdiavgift.

Økonomisk levetid er beregnet til 4 år og regnskapsmessig brukes lineære avskrivninger.

Skattemessig skal denne maskinen avskrives med 20% etter saldometoden.

Bedriftsskatten er på 25%.

Skatt	25 %
Investering	200 000
Saldo	20 %
Antall år	4

År	Skatt Saldo 31.12	Saldo avskrivninger 20 %	Lineære avskrivninger over 4 år.	Regnsk Saldo 31.12	Midlertidig forskjell (RM-SM)	Årets differanse	Årets endring utsatt skatt. 25 % av årets differanse	Utsatt skatt balanse. 25 % av sum differanse
1	160 000	40 000	25 000	175 000	15 000	15 000	3 750	3 750
2	128 000	32 000	50 000	125 000	-3 000	-18 000	-4 500	-750
3	102 400	25 600	50 000	75 000	-27 400	-24 400	-6 100	-6 850
4	81 920	20 480	50 000	25 000	-56 920	-29 520	-7 380	-14 230
5	65 536	16 384	25 000	0	-65 536	-8 616	-2 154	-16 384

Spørsmål 1. (3%)

Hva blir de regnskaps- og skattemessige avskrivningene i 20X1 og 20X2?

Spørsmål 2. (4%)

Hva er endringer i midlertidige forskjeller (Regnskapsmessig – skattemessig) i 20X1 og 20X2?

Spørsmål 3. (7%)

Regn ut hva utsatt skatt (forpliktelse/fordel) blir for 20X1 og 20X2. Forklar svarene dine.

Spørsmål 5. (6%)

Forklar begrepene permanente og midlertidige forskjeller. (6%)

Oppgave 4.

For en handelsbedrift er det regnet ut følgende nøkkeltall:

	20X5	20X4	20X3
Varebeholdningens omløpshastighet	1,5	1,6	1,3
Totalkapitalrentabilitet	7,4 %	11,4 %	14,8 %
Resultatgrad	5,1 %	6,9 %	8,0 %
Kapitalens omløpshastighet	1,4	1,7	1,9
Bruttofortjeneste i prosent	79,0 %	81,5 %	84,2 %
Egenkapitalrentabilitet før skatt	5,8 %	11,7 %	19,0 %
Likviditetsgrad 1	1,6	1,7	1,9
Likviditetsgrad 2	0,9	1,0	1,1
Arbeidskapitalen	14 400	15 225	16 150
Kredittid til kunder	34	30	29

Merverdiavgiftssatsen (MVA) er 25%.

Nøkkeltallene er beregnet på bakgrunn av resultatregnskapet og balansen som du finner i denne oppgaven.

	20X5	20X4	20X3
Driftsinntekter	119 000	124 000	120 000
Vareforbruk	25 000	23 000	19 000
Lønnskostnader	66 000	70 000	68 000
Ordinære avskrivninger	4 300	4 000	4 100
ADK	18 000	19 500	20 500
Tap på fordring	500	200	100
Driftsresultat	5 200	7 300	8 300
Renteinntekter	900	1 200	1 300
Rentekostnader	3 200	3 000	1 600
Netto finansposter	-2 300	-1 800	-300
Ordinært resultat før skattekostnad	2 900	5 500	8 000
Skattekostnad	725	1 375	2 000
Årsresultat	2 175	4 125	6 000

	20X5	20X4	20X3	20X2
Tomter	7 900	7 900	850	850
Maskiner og anlegg	38 000	34 000	33 000	26 600
Sum anleggsmidler	45 900	41 900	33 850	27 450
Varebeholdning	17 875	14 500	14 300	13 900
Kundefordringer	14 700	13 500	12 500	11 600
Bank	5 800	10 500	7 900	8 200
Sum omløpsmidler	38 375	38 500	34 700	33 700
Sum eiendeler	84 275	80 400	68 550	61 150
Aksjekapital	28 000	28 000	28 000	28 000
Opptjent egenkapital	23 300	21 125	17 000	11 000
Sum egenkapital	51 300	49 125	45 000	39 000
Langsiktig gjeld	9 000	8 000	5 000	7 200
Leverandørgjeld	3 800	2 750	1 500	1 400
Kassakreditt (Limit: 2 500)	2 400	2 150	1 700	1 900
Annen kortsiktig gjeld	17 775	18 375	15 350	11 650
Sum kortsiktig gjeld	23 975	23 275	18 550	14 950
Sum gjeld og egenkapital	84 275	80 400	68 550	61 150

Spørsmål 1.

Kommenter de viktigste funnene i nøkkeltallsanalysen.

Spørsmål 2.

Forklar hva som kan være mulige årsaker til utviklingen i rentabiliteten.

Spørsmål 3.

Forklar hvorfor egenkapitalrentabiliteten før skatt er lavere enn total kapitalrentabiliteten i år 20X5.

Spørsmål 4.

Hva kan årsakene være til økningen i kredittiden til kundene?

Oppgave 5

Nedenfor finner du fem problemstillinger/spørsmål knyttet til avslutning av regnskap. For hver problemstilling/spørsmål skal du svare på ett spørsmål. Du får 5 poeng for hvert riktig svar. Det er ikke poengtrekk for galt svar.

Nedenfor finner du resultatregnskap og balanse for en bedrift.

Resultatregnskap		20x1
Salgsinntekter		5 800
Varekostnader		3 300
Lønnskostnader		1 800
Avskrivning maskiner og utstyr		120
Avskrivning bygninger		100
Andre driftskostnader		180
Driftsresultat		300
Renteinntekter		50
Rentekostnader		250
Ordinært resultat før skattekostnad		100
Skattekostnad		40
Årsresultat		60
Disponeringer:		
Utbytte		20
Annen egenkapital		50
Sum disponert		70

Balanse per 31.12		
Eiendeler	20x1	20x0
Bygninger	4 300	3 800
Maskiner/utstyr	900	1 000
Varelager	870	800
Kundefordringer	500	600
Kasse/bank	80	100
Sum eiendeler	6 650	6 300
Egenkapital og gjeld		
Aksjekapital	1 400	1 200
Overkursfond	100	100
Annen egenkapital	550	500
Utsatt skatt	340	350
Pantelån	3 100	3 000
Kassekreditt	590	560
Leverandørgjeld	350	300
Betalbar skatt	40	50
Utbyttegjeld	20	100
Skyldig arbeidsgiveravgift	50	40
Skyldig feriepenger	110	100
Sum egenkapital og gjeld	6 650	6 300

Et tap på krav på kr 60 er bokført under andre driftskostnader.

På bakgrunn av resultatregnskapet, balansen og overnevnte informasjoner skal du svare på 5 spørsmål.

Spørsmål 1.

Hvor mye er innbetalt fra kunder i løpet av 20X1?

Spørsmål 2.

Hvor mye er utbetalt for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk?

Spørsmål 3.

Hvor mye ble det betalt i skatt i 20X1?

Spørsmål 4.

Hvor mye er det utbetalt i forbindelse med kjøp av varige driftsmidler i 20X1?

Spørsmål 5.

Hvor mye er det utbetalt til ansatte, arbeidsgiveravgift, skattetrekk m. m

Oppgave 6

For en handelsbedrift får du følgende informasjoner:

	20X5	
Driftsinntekter	150 000	
Vareforbruk	60 000	
Lønnskostnader	64 200	
Ordinære avskrivinger	4 300	
ADK	16 000	
Tap på fordring	500	
Driftsresultat	5 000	
Renteinntekter	1 000	
Rentekostnader	3 000	
Netto finansposter	-2 000	
Ordinært resultat før skattekostnad	3 000	
Skattekostnad	750	
Årsresultat	2 250	
Balanse per 31.12	20X5	20X4
Tomter	8 000	8 000
Maskiner og anlegg	38 000	34 000
Sum anleggsmidler	46 000	42 000
Varebeholdning	18 000	15 000

Kundefordringer	14 167	15 000
Bank	6 025	10 500
Sum omløpsmidler	38 192	40 500
Sum eiendeler	84 192	82 500
Aksjekapital	28 000	28 000
Opptjent egenkapital	3 050	800
Sum egenkapital	31 050	28 800
Langsiktig gjeld	29 000	30 425
Leverandørgjeld	3 800	2 750
Kassakreditt (Limit: 2 600)	2 567	2 150
Annen kortsiktig gjeld	17 775	18 375
Sum kortsiktig gjeld	24 142	23 275
Sum gjeld og egenkapital	84 192	82 500

Merverdiavgiftssatsen (MVA) er 25%.

Her legger vi inn svarene – utregningene framgår av formlene.

Spørsmål 1.

Hva er totalkapitalrentabiliteten i 20X5?

Spørsmål 2.

Hva er egenkapitalrentabiliteten i 20X5?

Spørsmål 3.

Hvor stor er likviditetsgrad 2?

Spørsmål 4.

Hva er (hvor mange dager) kredittiden til kundene?

Spørsmål 5. (3%)

Hva er overskuddsgraden i 20X5?

Oppgave 7.

Nedenfor finner du resultatregnskapet for en handelsbedrift for tre år.

	20X5	20X4	20X3
Driftsinntekter	119 000	124 000	120 000
Vareforbruk	25 000	23 000	19 000
Lønnskostnader	66 000	70 000	68 000
Ordinære avskrivinger	4 300	4 000	4 100
ADK	18 000	19 500	20 500
Tap på fordring	500	200	100
Driftsresultat	5 200	7 300	8 300
Renteinntekter	900	1 200	1 300
Rentekostnader	3 200	3 000	1 600
Netto finansposter	-2 300	-1 800	-300
Ordinært resultat før skattekostnad	2 900	5 500	8 000
Skattekostnad	725	1 375	2 000
Årsresultat	2 175	4 125	6 000

Spørsmål 1

Gjennomfør en horisontal og vertikal analyse av vareforbruket og lønnskostnadene.

Spørsmål 2

Kommenter funnene i de to analysene.

Oppgave 8.

Nedenfor finner du fem problemstillinger/spørsmål knyttet til analyse av kontantstrømmer. For hver problemstilling/spørsmål skal du svare på ett spørsmål. Du får 5 poeng for hvert riktig svar. Det er ikke poengtrekk for galt svar.

For alle problemstillingene/spørsmålene gjelder følgende: Skriv inn et tall uten desimaler og mellomrom i den blanke rubrikken. Alle tallene i denne besvarelsen skal være positive tall – selv om det er en utbetaling.

Nedenfor finner du resultatregnskap og balanse for en bedrift.

Resultatregnskap		Balansen per 31.12		
	20x8		20x8	20x7
		Eiendeler		
Salgsinntekter	5 830	Bygninger	4 308	3 800
Varekostnader	3 335	Maskiner/utstyr	900	1 000
Lønnskostnader	1 800	Varelager	870	800
Avskrivning bygninger	92	Kundefordringer	500	600
Avskrivning maskiner/utstyr	120	Forskuddsbetalt lønn	24	10
Andre driftskostnader	180	Kasse/bank	73	90
Driftsresultat	303	Sum eiendeler	6 675	6 300
Renteinntekter	50			
Rentekostnader	250	Egenkapital og gjeld		
Ordinært resultat før skattekostnad	103	Egenkapital	20x8	20x7
Skattekostnad	38	Aksjekapital	1 400	1 200
Årsresultat	65	Overkursfond	100	100
		Annen egenkapital	555	500
Disponeringer		Utsatt skatt	340	350
Utbytte	10	Pantelån	3 100	3 000
Annen egenkapital	55	Kassekreditt	590	560
Sum disponert	65	Leverandørgjeld	375	300
		Betalbar skatt	35	50
		Utbyttegjeld	20	100
		Skyldig arbeidsgiveravgift	50	40
		Skyldig feriepenge	110	100
		Sum egenkapital og gjeld	6 675	6 300

Et tap på krav på kr 55 er bokført under andre driftskostnader.

På bakgrunn av resultatregnskapet, balansen og overnevnte informasjoner skal du svare på 5 spørsmål.

Spørsmål 1.

Hvor mye er utbetalt for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk?

Spørsmål 2.

Hvor mye er innbetalt fra kunder i løpet av 20x8?

Spørsmål 3.

Hvor mye ble det betalt i skatt i 20x8?

Spørsmål 4.

Hvor mye er det utbetalt til ansatte, arbeidsgiveravgift, skattetrekk m. m

Spørsmål 5.

Det har ikke vært salg av varige driftsmidler i 2018. Hvor mye er det utbetalt i forbindelse med kjøp av varige driftsmidler i 20x8?

Oppgave 9.

Bedriften K. Strøm AS har følgende regnskapstall for 20X7.

Balanse	31.12.x7	1.1.x7	Resultat	20X7
Varige driftsmidler	2 400	1 800	Salgsinntekter	7 500
Varelager	250	200	Salgsgevinst varige driftsmid	150
Kundefordringer	275	400	Varekostnader	4 750
Andre kortsiktige fordringer	75	100	Avskrivninger	150
Bankinnskudd	2 500	2 100	Andre driftskostnader	2 320
Sum eiendeler	5 500	4 600	Renteinntekter	40
			Rentekostnader	70
Aksjekapital	200	100	Resultat før skattekostnad	400
Opptjent egenkapital	25	600	Skattekostnad	?
Langsiktig gjeld	1 950	1 400	Årsresultat	
Utsatt skatt	300	225		
Leverandørgjeld	2 125	1 500		
Betalbar skatt	50	375		
Utbytte	850	400		
Sum egenkapital og gjeld	5 500	4 600		

Du får følgende tilleggsopplysninger til regnskapet:

Skatteøkende midlertidige forskjeller er sin helhet knyttet til varige driftsmidler.

I løpet av året er det solgt ett driftsmiddel som hadde en bokført verdi på 100 på salgstidspunktet.

Det er betalt avdrag på langsiktig gjeld med 250.

I andre driftskostnader er det inkludert et beløp på 100 som gjelder representasjonskostnader. Disse kostnadene er skattemessig ikke fradragsberettigede.

Skattesats er 25%.

På bakgrunn av regnskapene og tilleggsopplysningene skal du svare på følgende spørsmål/gjøre følgende:

Spørsmål 1. (5%)

Regn ut skattekostnaden for 20X7. Denne er markert med spørsmålstegn i resultatregnskapet.

Spørsmål 2. (15%)

Utarbeid en kontantstrømanalyse etter den indirekte metoden. Du skal bruke det utdelte skjemaet når du gjennomfører denne analysen.

Spørsmål 3. (10%)

Forklar og vis hvordan man har kommet fram til økningen i utsatt skatt for 20X7.

Spørsmål 4. (5%)

Hva er varekjøpet og hvor mye er betalt til leverandørene i 20X7?

Spørsmål 5. (5%)

Vis utregninger og forklar sammenhengen mellom resultatgrad, kapitalens omløpshastighet og total kapitalrentabiliteten.

Skjema til oppgave 4 (Spørsmål 2)	
Kontantstrøm - indirekte modell	20x7
Resultat før skattekostnad	
Betalt skatt	
Avskrivinger	
Gevinst/tap ved salg av varig driftsmiddel	
Endring varelager	
Endring kundefordringer	
Endring leverandørgjeld	
Endring andre kortsiktige fordringer	
A - netto kontantstrøm fra driften	
Salg av varig driftsmiddel	
Kjøp av varig driftsmiddel	
B - netto kontantstrøm investeringsakt	
Opptak av ny langsiktig lån	
Betaling av avdrag langsiktig lån	
Ny egenkapital	
Utbetalt aksjeutbytte	
C - netto kontantstrøm finansiering	
Endring bankinnskudd i perioden(A+B+C)	
Bankinnskudd 1.1	
Bankinnskudd 31.12	

Oppgave 10

Nedenfor finner du regnskapstall for en bedrift som produserer avanserte kundetilpassede garasjeporter. Alle tall er i hele tusen. I denne oppgaven skal du se bort fra merverdiavgift.

	20x1	20x0	Resultat 20x1	
Maskiner	8 000	7 500	Salgsinntekter	15 400
Varer	3 500	3 800	Tap ved salg av maskin	400
Kundefordringer	2 000	1 900	Varekostnad	7 900
Bank	800	700	Lønnskostnad	4 000
Sum eiendeler	14 300	13 900	Avskrivinger	1 500
			Andre driftskostnader	400
			Driftsresultat	1 200
Aksjekapital	2 500	2 500	Renteinntekter	50
Opptjent egenkapital	1 500	900	Rentekostnader	450
Langsiktig gjeld	8 000	7 000	Ord resultat før skatt	800
Leverandørgjeld	700	1 200	Skattekostnad	200
Utsatt skatt	800	700	Ord resultat etter skatt	600
Annen kortsiktig gjeld	600	1 300		
Betalbar skatt	200	300		
Sum egenkapital og gjeld	14 300	13 900		

Informasjoner om regnskapstallene for 20x1:

1. Varer – dette er råvarelager.
2. En maskin ble solgt den 30.4.20x1. Den ble kjøpt 2.1. 20x9 for kr 1200 og den skulle avskrives lineært over 5 år.
3. Bedriften har kjøpt en ny maskin.
4. Det er betalt avdrag på det langsiktige lånet med kr 1400. Bedriften har også tatt opp et nytt langsiktig lån.

Spørsmål 1 (5%)

Hvor mye er det betalt til vareleverandørene i 20x1?

Spørsmål 2 (5%)

Hva var salgssummen for den maskinen som ble solgt?

Spørsmål 3 (5%)

Hvor stort var det langsiktige lånet som ble tatt opp?

Spørsmål 4 (5%)

Forklar hva som kan være årsakene til økningen i utsatt skatt.

Tilleggsinformasjon som grunnlag for spørsmål 5.

Bedriftens revisor oppdaget at det var utelatt noen tidsavgrensninger i det regnskapet som du har fått presentert og at flere av tallene kommer direkte fra den foreløpige saldobalansen per 31.12. 20x1.

Du får følgende informasjon som du må ta hensyn til.

1. Avsetning til tap på fordring er redusert med kr 50.
2. Pr. 1.1. 20x1 hadde en ansatt lønn på kr 40 til gode.
3. En kreditnota til en kunde på kr 20 er ved en feil ført som en utgående faktura.
4. En kunde betalte 28.12. 20x1 er forskudd på kr. 15. Dette ble ført som inntekt.

Spørsmål 5. (10%)

Hva blir driftsresultatet når du tar hensyn til disse 4 punktene? Du kan gjerne vise hvordan hvert enkelt punkt påvirker driftsresultatet.

LØSNINGSFORSLAG PÅ TIDLIGERE EKSAMENSOPPGAVER

Oppgave 1 - løsning

I denne oppgaven finner du en faksimile fra artikkel i Stavanger Aftenblad 11. februar 2020 og nøkkeltall fra SAUDA SKISENTER AS. Kilde er ProffForvalt.

I 2018 hadde SAUDA SKISENTER AS driftsinntekter på 12 millioner kroner og en egenkapital på 4,5 millioner kroner.

Spørsmål 1 (5%)

Beskriv punktvis hvilke arbeidsoppgaver som utføres i et skisenter

Det er mange måter å beskrive dette. Vi velger å dele det opp i følgende hovedaktiviteter: Skikjøring/anlegg, servering, utleie, kortsalg og salg og administrasjon. Siden de har en omsetning på 12 mill. forutsetter vi at det er et fullverdig skisenter og ikke bare et lite skitrekk.

Hensikten med denne oppgaven er at studenten skal få hjelp til å besvare spm. 2 og 3.

Skikjøring/anlegg

Vedlikehold og godkjenninger av anlegg.

Produsere kunstsne

Preparere løyper

Holde vakt ved heisene

Vedlikehold av maskiner

Servering, utleie kortsalg

Drift av kafe

Utleie av utstyr

Reparasjon av eget og andres utstyr

Parkeringsdrift/vakthold

Salg av kort

Salg og administrasjon

Ansettelser

Lønn

IT

Regnskap

Markedsføring – sosiale medier

Sette opp vaktlister

Spørsmål 2 (20%)

I artikkelen beskriver daglig leder ved SAUDA SKISENTER AS problemer knyttet til en snøfattig

vinter.

Du skal redegjøre for hvordan nøkkeltall blir eller kan bli påvirket som følge av en mild og snøfattig vinter.

Svar: Utfordringen til skisenteret er at de får mindre inntekter og dermed innbetalinger enn det de hadde planlagt. Dersom ikke kostandene og utbetalingene uteblir, er det det som skaper problemer.

Videre må en se på fordelingen mellom faste og variable kostnader. De har nok flere faste kostnader som påløper uansett om de må holde stengt eller ikke.

Skikjøring/anlegg

Vedlikehold og godkjennelser av anlegg. – Påløper tidlig på året og er nok utbetalt tidlig

Produsere kunstsno – Avskrivninger er en fast kostnad – produksjonen er variabel

Preparere løyper – variabel lønn – i alle fall til noen. Avskrivninger fast.

Holde vakt ved heisene. Kanskje en variabel kostnad om folk blir hyret inn per dag.

Vedlikehold av maskiner. Blir mindre ved mindre bruk.

Servering, utleie kortsalg

Drift av kafe – lederen er nok på fast lønn. Avskrivninger, strøm og forsikring (gjelder også for mye annet) er fast. Maten er nok en variabel kostnad – hvis ikke går ut på dato

Utleie av utstyr – variabel eller fast lønn?

Reparasjon av eget og andres utstyr – mindre med mindre aktivitet

Parkeringsdrift/vakthold – variabel

Salg av kort – leie av utstyr er fast kostnad – bemanning fast/variabel

Salg og adm er nok i stor grad en fast kostnad.

Konsekvenser:

Driftsresultatet og resultat før skatt vil bli svakere.

Mindre penger i banken – må kanskje ta opp lån for å kunne betale de faste kostnadene.

Dette vil kunne slå ut slik:

Totalkapitalrentabilitet og egenkapitalrentabilitet går ned.

Kapitalen omløpshastighet går ned og overskuddsgraden går ned.

Likviditetsgrad 1 går ned – samme med lg2 når de ikke får solgt varene i kafeen og utstyr som skal selges i salgsboden.

Varelagerets omløpshastighet går ned.

Arbeidskapitalen blir dårligere.

Rentedekningsgraden går ned og kortsiktig gjeldsandel øker.

Egenkapitalandelen vil også kunne gå ned.

Det vil kunne være mulig å løse denne oppgaven ved å ta utgangspunkt i nøkkeltallene – og så snakke om inntektene og utbetalingene – dvs snu besvarelsen.

Spørsmål 3 (5%)

Forklar kort hvordan kontantstrømmen i SAUDA SKISENTER AS vil kunne bli påvirket.

Svar: Det vi har beskrevet ovenfor vil føre til en lavere kontantstrøm fra de operasjonelle aktivitetene. Det kan føre til at de får problemer med å investere i nytt og kanskje nødvendig utstyr (investeringsaktivitetene). Det vil kanskje også føre til at de må selge utstyr.

Om de går i minus på de operasjonelle må de jo skaffe de midlene/pengene et annet sted. Det betyr at det må komme en netto positiv kontantstrøm fra finansieringsaktivitetene. Dette kan skje ved opptak av nye lange og korte lån. Muligens må eierne sette inn ny egenkapital.

Dersom en bedrift får problemer med likviditeten, øker sannsynligheten for å gå konkurs.

Oppgave 2 - løsning

Bedrift X kjøper 1. juli 20X8 en ny maskin til kr 1 000 000 (eks merverdiavgift). Maskinen skal regnskapsmessig avskrives over 5 år. Den skattemessige avskrivingsraten er 30% etter saldometoden.

Det var ingen midlertidige forskjeller i regnskapet før man kjøpte den nye maskinen.

Inntektene for 20X8 ble kr 3 500 000 og kostnadene utenom avskrivninger var kr 2 800 000 (avskrivninger altså ikke med i dette beløpet).

Det var ingen permanente forskjeller.

Skattesatsen er 22%.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Investering	1 000 000	Skatt	22 %							
2											
3		Lineær år	5	Saldo	30 %						
4	Tidspunkt	Regnskapsm		Skattemess		Midlertidig forskjell (akk)	Endring i midlert forsk				
5		Lineære avskrivninger (1)	Balanseverdi (UB) (2)	Saldo avskrivninger (3)	Balanseverdi Saldoavskriv (UB) (4)	(2-4)	Fra fjoråret til i år		Utsatt skatt	Endring utsatt skatt	
6	31.12.20x0	100 000	900 000	300 000	700 000	200 000	200 000		44 000	44 000	
7	31.12.20x1	200 000	700 000	210 000	490 000	210 000	10 000		46 200	2 200	2 200
8											
9	Inntekt	20x0		20x1							
10		Regnskaps	Skattemessig	Regnskaps	Skattemessig						
11	Inntekter	3 500 000	3 500 000	3 000 000	3 000 000						
12	Kostnader	2 800 000	2 800 000	2 000 000	2 000 000						
13	Avskrivninger	100 000	300 000	100 000	210 000						
14	RM res	600 000		900 000							
15	SM res		400 000		790 000						
16											
17	Skattekostnad	132 000		198 000							
18	Betalbar skatt		88 000		173 800						
19	Endr/Utsatt skatt/år		44 000		2 200						
20	Kontroll sum		132 000		176 000						
21	Utsatt skatt akk		44 000		46 200						
22											

Spørsmål 1 (5%)

Hva blir den regnskapsmessige skattekostnaden for 20X8?

Spørsmål 2 (5%)

Hva blir utsatt skatt for 20X8?

Spørsmål 3 (5%)

Hva blir midlertidige forskjeller for 20X8 og 20X9 relatert til maskinen som ble kjøpt 2. juli 20X8?

Spørsmål 4 (10%)

Forklar hva som menes med utsatt skattefordel og utsatt skatteforpliktelse.

Svar: Utsatt skatt er et begrep som er knyttet til at regnskapsloven og skatteloven har ulike lover/regler for beregning av inntekter og kostnader. Det kan oppstå permanente og midlertidige forskjeller. Det er de midlertidige forskjellene som gjør at man får en utsatt skattefordel eller -forpliktelse.

I vårt eksempel er avskrivingsreglene forskjellig noe som fører til at de skattemessige avskrivningene blir større enn de regnskapsmessige. Det betyr igjen et ulikt resultat og at den betalbare skatten (skattemessig) blir lavere enn skattekostnaden i bedriftsregnskapet. Men dette

utjevner seg over tid og det betyr at på ett eller annet tidspunkt må bedriften betale mer i skatt enn det som er skattekostnaden. Den får altså en utsatt skatteforpliktelse – en forpliktelse til å betale inn noe i framtiden. Sett bort fra permanente forskjeller vil alltid den betalbare skatte og skattekostnaden være lik over tid.

Hadde utgangspunktet vært motsatt – ville man hatt en skattefordel.

Oppgave 3 - løsning

En bedrift investerer kr 200 000 i en ny maskin den 1. juli 20X1. Beløpet er uten merverdiavgift.

Økonomisk levetid er beregnet til 4 år og regnskapsmessig brukes lineære avskrivninger.

Skattemessig skal denne maskinen avskrives med 20% etter saldometoden.

Bedriftsskatten er på 25%.

Skatt	25 %
Investering	200 000
Saldo	20 %
Antall år	4

År	Skatt Saldo 31.12	Saldo avskrivninger 20 %	Lineære avskrivninger over 4 år.	Regnsk Saldo 31.12	Midlertidig forskjell (RM-SM)	Årets differanse	Årets endring utsatt skatt. 25 % av årets differanse	Utsatt skatt balanse. 25 % av sum differanse
1	160 000	40 000	25 000	175 000	15 000	15 000	3 750	3 750
2	128 000	32 000	50 000	125 000	-3 000	-18 000	-4 500	-750
3	102 400	25 600	50 000	75 000	-27 400	-24 400	-6 100	-6 850
4	81 920	20 480	50 000	25 000	-56 920	-29 520	-7 380	-14 230
5	65 536	16 384	25 000	0	-65 536	-8 616	-2 154	-16 384

Spørsmål 1.

Hva blir de regnskaps- og skattemessige avskrivningene i 20X1 og 20X2?

Svar:

RM: 25 000 (20x1 i et halvt år) og 50 000 i 20x2.

SM: 40 000 (20x1 i ett helt år) og 32 000 (20x2)

Spørsmål 2.

Hva er endringer i midlertidige forskjeller (Regnskapsmessig – skattemessig) i 20X1 og 20X2?

Svar:

Her skal vi ikke se på den midlertidige forskjellen i seg selv, men den endringen som skjer. Det er selve endringen som gjør at utsatt skatt blir endret.

20x1 økning på 15 000

20x2 reduksjon på 18 000. (Kommer av at det er kr 18 000 i forskjell på avskrivingsbeløpene)

Spørsmål 3.

Regn ut hva utsatt skatt (forpliktelse/fordel) blir for 20X1 og 20X2. Forklar svarene dine.

Svar:

20x1.

I 20x1 er saldoavskrivninger (SM) større enn de lineære (RM). Det betyr at det RM resultatet blir 15 000 bedre enn det skattemessige. Skattekostnaden blir 3 750 høyere enn den betalbare skatten. Når vi ser fram i tid, vet vi da at vi må «gjøre opp» dvs at vi må betale mer enn det som er skattekostnaden. Det betyr at vi har en utsatt **skatteforpliktelse på kr 3 750.**

20x2.

I 20x2 blir dette snudd. SM resultat er 18 000 bedre enn det RM. Det betyr at den betalbare skatten blir høyere enn skattekostnaden. I tall bli det skattemessige resultatet kr 18 000 bedre enn det regnskapsmessige. Det betyr at den betalbare skatten blir (18500 x 25%) kr 4 500 høyere enn skattekostnaden. Endring i utsatt skatt blir derfor – kr 4 500. Ser vi dette beløpet sammen med kr 3 750 så betyr det at vi har en utsatt **skattefordel med kr 750.** Det vil si at en gang i fremtiden vil den betalbare skatten bli mindre enn skattekostnaden.

Spørsmål 5.

Forklar begrepene permanente og midlertidige forskjeller. (6%)

Svar:

Dette handler om forskjeller mellom det skattemessige og regnskapsmessige resultatet.

Permanente forskjeller kan være representasjonskostnader (la oss si kr 10 000) som bedriften har som en kostnad når man skal finne resultat før skatt. Skattemyndighetene godkjenner eksempelvis ikke denne kostnaden som fradragberettiget i skatteregnskapet. Det betyr at skatteregnskapet vil vise et resultat som er kr 10 000 bedre enn det RM. Med en skatteprosent på 25% vil derfor «forskjellen» bli på kr 2 500 mellom det skattemessige og regnskapsmessige. Setter forskjellen i hermetegn fordi skattekostnaden i (RM) må økes med kr 2500. Isolert sett av denne transaksjonen vil derfor den RM skattekostnadsprosenten bli høyere enn 25%.

Midlertidige forskjeller kan skyldes forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige vurderinger. Det kan være vurdering av verdi på varelager og kundefordringer. Ved å bruke ulike avskrivningsregler oppstar det også forskjeller.

I begrepet midlertid ligger det at over for eksempel et driftsmiddels levetid vil forskjellene nulles ut. En maskin til kr 200 000 ksn kun avskrives med kr 200 000. De

to nevnte metodene vil kunne gi ulike årlige avskrivninger og dermed resultat – men til «slutt» vil totale avskrivninger være like.

Midlertidige forskjeller fører til at det blir forskjell mellom skattekostnad og betalbar skatt – uttrykt ved utsatt skatt.

Oppgave 4 - løsning

For en handelsbedrift er det regnet ut følgende nøkkeltall:

	20X5	20X4	20X3
Varebeholdningens omløpshastighet	1,5	1,6	1,3
Totalkapitalrentabilitet	7,4 %	11,4 %	14,8 %
Resultatgrad	5,1 %	6,9 %	8,0 %
Kapitalens omløpshastighet	1,4	1,7	1,9
Bruttofortjeneste i prosent	79,0 %	81,5 %	84,2 %
Egenkapitalrentabilitet før skatt	5,8 %	11,7 %	19,0 %
Likviditetsgrad 1	1,6	1,7	1,9
Likviditetsgrad 2	0,9	1,0	1,1
Arbeidskapitalen	14 400	15 225	16 150
Kredittid til kunder	34	30	29

Merverdiavgiftssatsen (MVA) er 25%.

Nøkkeltallene er beregnet på bakgrunn av resultatregnskapet og balansen som du finner i denne oppgaven.

	20X5	20X4	20X3
Driftsinntekter	119 000	124 000	120 000
Vareforbruk	25 000	23 000	19 000
Lønnskostnader	66 000	70 000	68 000
Ordinære avskrivninger	4 300	4 000	4 100
ADK	18 000	19 500	20 500
Tap på fordring	500	200	100
Driftsresultat	5 200	7 300	8 300
Renteinntekter	900	1 200	1 300
Rentekostnader	3 200	3 000	1 600
Netto finansposter	-2 300	-1 800	-300
Ordinært resultat før skattekostnad	2 900	5 500	8 000
Skattekostnad	725	1 375	2 000
Årsresultat	2 175	4 125	6 000

	20X5	20X4	20X3	20X2
Tomter	7 900	7 900	850	850
Maskiner og anlegg	38 000	34 000	33 000	26 600
Sum anleggsmidler	45 900	41 900	33 850	27 450
Varebeholdning	17 875	14 500	14 300	13 900
Kundefordringer	14 700	13 500	12 500	11 600
Bank	5 800	10 500	7 900	8 200
Sum omløpsmidler	38 375	38 500	34 700	33 700
Sum eiendeler	84 275	80 400	68 550	61 150
Aksjekapital	28 000	28 000	28 000	28 000
Opptjent egenkapital	23 300	21 125	17 000	11 000
Sum egenkapital	51 300	49 125	45 000	39 000
Langsiktig gjeld	9 000	8 000	5 000	7 200
Leverandørgjeld	3 800	2 750	1 500	1 400
Kassakreditt (Limit: 2 500)	2 400	2 150	1 700	1 900
Annen kortsiktig gjeld	17 775	18 375	15 350	11 650
Sum kortsiktig gjeld	23 975	23 275	18 550	14 950
Sum gjeld og egenkapital	84 275	80 400	68 550	61 150

Spørsmål 1.

Kommenter de viktigste funnene i nøkkeltallsanalysen.

SVAR: I dette spørsmålet bør en A-kandidat splitte svaret i lønnsomhet/rentabilitet og likviditet.

Rentabilitet – her ser vi først på total kapitalrentabiliteten og egenkapitalrentabiliteten. I 20x3 var begge disse på et mer enn akseptabelt nivå. I 20x5 er Rtk nede på 7,4% og det er lavere enn gjeldsrenteprosenten som er på 12% i 20x4 er Rtk og gjeldsrenten lik. Dette er for lavt.

Rek er i 20x5 en tredje del av hva den var i 20x3. Svært dårlig utvikling for et tall som er svært viktig for eierne av bedriften. Rek forteller jo hva de får i avkastning på de pengene som er investert i selskapet. De ville sannsynligvis tjent mer penger ved å sette pengene i banken og få renter.

Både resultatgraden og kapitalens omløpshastighet er med på å underbygge og forklare den negative utviklingen.

Likviditeten

Her ser vi først og fremst på likviditetsgradene som forteller i hvilken grad man vil kunne være i stand til å gjøre opp for seg. LG1 bør være 2 – vi ser at den er under 2 og med fallende tendens. LG2 bør være 1 – den sier noe om mest likvide omløpsmidler i forhold til kortsiktig gjeld. Den er OK, men også denne forverres over tid. Kredittid til kundene vil også fortelle noe om likviditeten. Jo lenger denne blir jo mindre penger vil det være i banken og det er jo med bank/konter man kan betale.

Arbeidskapitalen handler om frie midler som vil gi bedriften mulighet til å gjøre opp for seg – altså likviditetsmessig spillerom.

Vi ser at arbeidskapitalen er relativt høy, men at den har en negativ utvikling.

Varebeholdningens omløpshastighet er rimelig stabil og den er blitt høyere siden 20x3, men vi ser en marginal nedgang i 20x5. Dette tallet forteller hvor fort lageret blir skiftet ut. I 20x5 tar det ca. 240 dager og det høres høyt ut, men her kan det være bransjemessige forklaringer/årsaker. I 20x3 var gjennomsnittlig lagringstid hele 270 – så det er en forbedring i forhold til denne.

Spørsmål 2.

Forklar hva som kan være mulige årsaker til utviklingen i rentabiliteten.

SVAR: Vi kan se på bruttofortjenesten som har gått ned. Det betyr at varekostnaden har gått opp relativt sett. Det kan skyldes høyere innkjøpspriser og uendrede eller lavere utsalgspriser. I et vanskelig marked kan man gi rabatter – som går utover bruttofortjenesten. Det kan også skyldes svinn.

Vi minner også om sammenhengen $R_{tk} = \text{kapitalens omløpshastighet} \cdot \text{resultatgraden}$. Siden omløpshastigheten har gått ned er totalkapitalens økning (fra kr 61 150 til kr 84 275) med på å forklare den negative utviklingen i rentabiliteten.

Både lønnskostnadene og ADK ligger stabilt i forhold til driftsinntektene – når vi bruker en vertikal analyse.

R_{tk} er jo upåvirket av finansiering – så den påvirkes ikke av rentekostnader/inntekter. Det gjør imidlertid R_{ek} og vi ser at rentekostnadene har økt og renteinntektene er blitt redusert. Dette er med på å forklare nedgangen i R_{ek} .

Spørsmål 3.

Forklar hvorfor egenkapitalrentabiliteten før skatt er lavere enn totalkapitalrentabiliteten i år 20X5.

SVAR: Den enkleste måten å forklare dette er ved å bruke brekkstangsformelen. Ved å se i parenteser så er r på 12% og R_{tk} på 7,4%. Det er en forklaring på at R_{ek} er lavere enn R_{tk} . Det andre som kan forklare forskjellen er gjeldsgraden. Jo høyere denne er – jo større blir forskjellen mellom R_{tk} og R_{ek} .

Spørsmål 4.

Hva kan årsakene være til økningen i kredittiden til kundene?

SVAR: Vi ser at bedriften sliter med å opprettholde/øke salget og resultatet har gått

ned. For å øke salget kan det være at bedriften selv har økt kreditt tiden – for på den måten å gjøre seg mer attraktiv.

I jakten på salg – kan det være at man er mer slepphendt med hvem som skal få kreditt og at man derfor har fått flere dårlige betalere.

Det kan være at bedriften er dårligere til å purre på utestående fordringer.

Det kan også være at kundene sliter med likviditeten og lønnsomheten og derfor har problemer med å betale i tide.

Oppgave 5 - løsning

Nedenfor finner du fem problemstillinger/spørsmål knyttet til avslutning av regnskap. For hver problemstilling/spørsmål skal du svare på ett spørsmål. Du får 5 poeng for hvert riktig svar. Det er ikke poengtrekk for galt svar.

Nedenfor finner du resultatregnskap og balanse for en bedrift.

Resultatregnskap		20x1	Balanse per 31.12		
Salgsinntekter		5 800			
Varekostnader		3 300			
Lønnskostnader		1 800			
Avskrivning maskiner og utstyr		120			
Avskrivning bygninger		100			
Andre driftskostnader		180			
Driftsresultat		300			
Renteinntekter		50			
Rentekostnader		250			
Ordinært resultat før skattekostnad		100			
Skattekostnad		40			
Årsresultat		60			
Disponeringer:					
Utbytte		20			
Annen egenkapital		50			
Sum disponert		70			
			Eiendeler		
			20x1	20x0	
			Bygninger	4 300	3 800
			Maskiner/utstyr	900	1 000
			Varelager	870	800
			Kundefordringer	500	600
			Kasse/bank	80	100
			Sum eiendeler	6 650	6 300
			Egenkapital og gjeld		
			20x1	20x0	
			Aksjekapital	1 400	1 200
			Overkursfond	100	100
			Annen egenkapital	550	500
			Utsatt skatt	340	350
			Pantelån	3 100	3 000
			Kassekreditt	590	560
			Leverandørgjeld	350	300
			Betalbar skatt	40	50
			Utbyttegjeld	20	100
			Skyldig arbeidsgiveravgift	50	40
			Skyldig feriepenge	110	100
			Sum egenkapital og gjeld	6 650	6 300

Et tap på krav på kr 60 er bokført under andre driftskostnader.

På bakgrunn av resultatregnskapet, balansen og overnevnte informasjonen skal du svare på 5 spørsmål.

Spørsmål 1.

Hvor mye er innbetalt fra kunder i løpet av 20X1?

SVAR: Her tar vi utgangspunkt i salgsinntektene som er på kr 5 800. Deretter må vi se på eventuelle endringer i Kundefordringer. Kundefordringene er redusert med kr 100. Det betyr at kundene har redusert sin gjeld til oss – altså betalt inn mer enn det de har handlet for. Disse kr 100 må derfor legges til. I salgsinntektene er det et tap på kr 60. Disse er selvsagt ikke innbetalt og må derfor trekkes i fra.

Innbetalt fra kunder i 20X1 blir derfor **kr 5 840**.

Spørsmål 2.

Hvor mye er utbetalt for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk?

SVAR: Her skal vi finne utbetaling både til vareleverandør og det man har kjøpt hos andre. Først må vi finne varekjøpet. Varekostnaden er kr 3 300 og varelageret har økt med kr 70. Det betyr at vi har kjøpt varer for kr 3 370. Ved å se på endring i leverandørgjelden finner vi ut om alt er betalt. Leverandørgjelden har økt med kr 50. Det betyr at vi har betalt 50 mindre enn det vi har handlet for. Utbetaling til vareleverandør blir derfor: kr 3 320. Vi må deretter se på ADK. Denne er på kr 180,

men i denne ligger det et tap på kr 60. Tapet er jo ikke utbetalt – så utbetaling knyttet til ADK er derfor kr 120.

Totalutbetaling for varer/tjenester blir derfor **kr 3 440.**

Spørsmål 3.

Hvor mye ble det betalt i skatt i 20X1?

SVAR: Her skal vi finne fram til det som myndighetene ilignet bedriften. Bedriften har beregnet en skattekostnad for året på kr 40. Med utgangspunkt i dette tallet og endring i utsatt skatt kan vi finne betalbarskattekostnad. Endring i utsatt skatt er -10. Det betyr at skatteforpliktelsen er redusert med 10. Det igjen betyr at den betalbare skattekostnaden er 10 høyere enn den regnskapsmessige skattekostnaden. Den betalbare skattekostnaden er derfor kr 50.

Deretter må vi se på Betalbar skatt i balansen. Per 31.12. 20X1 er det avsatt kr 40. Hvorfor blir den betalbare skatten og den betalbare skattekostnaden forskjellig? Det må skyldes at det var avsatt for lite eller for mye da man gikk inn i 20X1. Siden den betalbare skattekostnaden er høyere enn den betalbare skattekostnaden – betyr det at den ilignede skatten for regnskapsåret 20X0 var 10 høyere enn det det bedriften selv hadde beregnet. Man hadde beregnet 50 (IB1.1.20X1) og ble ilignet 10 mer – dvs at man har **betalt kr 60 i skatter i 20X1.** Den feilen man gjorde for 20X0 må rettes opp i 20X1 og derfor blir den betalbare skattekostnaden 10 høyere enn betalbar skatt. For myndighetene er dette oppgjort i forbindelse med at den ilignede skatten på kr 60 ble betalt i løpet av 20X1.

Spørsmål 4.

Hvor mye er det utbetalt i forbindelse med kjøp av varige driftsmidler i 20X1?

SVAR: For det første så er varige driftsmidler: Bygninger og maskiner/utstyr. Fra balansen ser vi at bokført verdi på bygninger er økt med kr 500 og maskiner/utstyr er redusert med kr. 100. Disse endringene må vi se i forhold til avskrivninger. Bygning avskrevet med kr 100. Uten kjøp så skulle bokført verdi vært kr 3 700. Nå er den kr 4 300. Det betyr at det må være kjøpt bygning for kr 600.

Maskiner/utstyr. Avskrivning kr 120. Bokført verdi skulle ha vært kr 880, men er kr 900. Da må det være kjøpt for kr 20.

Til sammen er det derfor utbetalt kr 620 i forbindelse med kjøp av varige driftsmidler.

Spørsmål 5.

Hvor mye er det utbetalt til ansatte, arbeidsgiveravgift, skattetrekk m. m

SVAR: Her starter vi med lønnskostnaden. Men vi vet at lønnskostnad ikke er det samme som det som er utbetalt. I lønnskostnad inngår blant annet arbeidsgiveravgift og feriepenger.

Lønnskostnaden er kr 1 800. Når vi ser i balansen på skyldig aga og FP, ser vi at disse har økt med kr 20. Disse 20 inngår i lønnskostnaden, men er altså ikke betalt. **Utbetalt til ansatte med mer er derfor kr 1 780.**

Oppgave 6 - løsning

For en handelsbedrift får du følgende informasjoner:

	20X5	
Driftsinntekter	150 000	
Vareforbruk	60 000	
Lønnskostnader	64 200	
Ordinære avskrivinger	4 300	
ADK	16 000	
Tap på fordring	500	
Driftsresultat	5 000	
Renteinntekter	1 000	
Rentekostnader	3 000	
Netto finansposter	-2 000	
Ordinært resultat før skattekostnad	3 000	
Skattekostnad	750	
Årsresultat	2 250	
Balanse per 31.12	20X5	20X4
Tomter	8 000	8 000
Maskiner og anlegg	38 000	34 000
Sum anleggsmidler	46 000	42 000
Varebeholdning	18 000	15 000
Kundefordringer	14 167	15 000
Bank	6 025	10 500
Sum omløpsmidler	38 192	40 500

Sum eiendeler	84 192	82 500
Aksjekapital	28 000	28 000
Opptjent egenkapital	3 050	800
Sum egenkapital	31 050	28 800
Langsiktig gjeld	29 000	30 425
Leverandørgjeld	3 800	2 750
Kassakreditt (Limit: 2 600)	2 567	2 150
Annen kortsiktig gjeld	17 775	18 375
Sum kortsiktig gjeld	24 142	23 275
Sum gjeld og egenkapital	84 192	82 500

Merverdiavgiftssatsen (MVA) er 25%.

Her legger vi inn svarene – utregningene framgår av formlene.

Spørsmål 1.

Hva er total kapitalrentabiliteten i 20X5?

7,2%

Spørsmål 2.

Hva er egenkapitalrentabiliteten i 20X5?

10,0%

Spørsmål 3.

Hvor stor er likviditetsgrad 2?

0,84

Spørsmål 4.

Hva er (hvor mange dager) kredittiden til kundene?

28

Spørsmål 5.

Hva er overskuddsgraden i 20X5?

4,0%

Oppgave 7 - løsning

Nedenfor finner du resultatregnskapet for en handelsbedrift for tre år.

	20X5	20X4	20X3
Driftsinntekter	119 000	124 000	120 000
Vareforbruk	25 000	23 000	19 000
Lønnskostnader	66 000	70 000	68 000
Ordinære avskrivinger	4 300	4 000	4 100
ADK	18 000	19 500	20 500
Tap på fordring	500	200	100
Driftsresultat	5 200	7 300	8 300
Renteinntekter	900	1 200	1 300
Rentekostnader	3 200	3 000	1 600
Netto finansposter	-2 300	-1 800	-300
Ordinært resultat før skattekostnad	2 900	5 500	8 000
Skattekostnad	725	1 375	2 000
Årsresultat	2 175	4 125	6 000

Spørsmål 1 (5%)

Gjennomfør en horisontal og vertikal analyse av vareforbruket og lønnskostnadene.

Vertikal i prosent av driftsinntekter			
	20X5	20X4	20X3
Vareforbruk	21,01 %	18,55 %	15,83 %
Lønnskostnader	55,46 %	56,45 %	56,67 %

Horisontal - fra år til år		
	20X5	20X4
Driftsinntekter	96,0 %	103,3 %
Vareforbruk	108,7 %	121,1 %
Lønnskostnader	94,3 %	102,9 %

Horisontal - 20x3 basisår		
	20X5	20X4
Driftsinntekter	99,2 %	103,3 %
Vareforbruk	131,6 %	121,1 %
Lønnskostnader	97,1 %	102,9 %

Spørsmål 2 (10%)

Kommenter funnene i de to analysene.

Svar: For det første ser vi at lønnskostnadene har hatt en positiv utvikling i forhold til både salgsinntekter og varekostnad.

Det er vareforbruket som er det store problemet for bedriften. I 20x3 utgjorde disse kostnadene 15,8% av salgsinntektene, mens de utgjør 21% i 20x5.

Hva kan årsakene være: Salgsprisen per enhet har gått ned eller ikke har økt i samme grad som økningen i varekostnad.

Det kan også være at man har måttet kjøpe inn dyrere varer – uten å få ta det ut i høyere pris.

Varene kan være av en dårligere kvalitet slik at man får svinn og dermed høyere varekostnad.

Oppgave 8 – løsning

Nedenfor finner du fem problemstillinger/spørsmål knyttet til analyse av kontantstrømmer. For hver problemstilling/spørsmål skal du svare på ett spørsmål. Du får 5 poeng for hvert riktig svar. Det er ikke poengtrekk for galt svar.

For alle problemstillingene/spørsmålene gjelder følgende: Skriv inn et tall uten desimaler og mellomrom i den blanke rubrikken. Alle tallene i denne besvarelsen skal være positive tall – selv om det er en utbetaling.

Nedenfor finner du resultatregnskap og balanse for en bedrift.

Resultatregnskap		Balansen per 31.12		
	20x8		20x8	20x7
		Eiendeler		
Salgsinntekter	5 830	Bygninger	4 308	3 800
Varekostnader	3 335	Maskiner/utstyr	900	1 000
Lønnskostnader	1 800	Varelager	870	800
Avskrivning bygninger	92	Kundefordringer	500	600
Avskrivning maskiner/utstyr	120	Forskuddsbetalt lønn	24	10
Andre driftskostnader	180	Kasse/bank	73	90
Driftsresultat	303	Sum eiendeler	6 675	6 300
Renteinntekter	50			
Rentekostnader	250	Egenkapital og gjeld	20x8	20x7
Ordinært resultat før skattekostnad	103	Egenkapital		
Skattekostnad	38	Aksjekapital	1 400	1 200
Årsresultat	65	Overkursfond	100	100
		Annen egenkapital	555	500
Disponeringer		Utsatt skatt	340	350
Utbytte	10	Pantelån	3 100	3 000
Annen egenkapital	55	Kassekreditt	590	560
Sum disponert	65	Leverandørgjeld	375	300
		Betalbar skatt	35	50
		Utbyttegjeld	20	100
		Skyldig arbeidsgiveravgift	50	40
		Skyldig feriepenge	110	100
		Sum egenkapital og gjeld	6 675	6 300

Et tap på krav på kr 55 er bokført under andre driftskostnader.

På bakgrunn av resultatregnskapet, balansen og overnevnte informasjoner skal du svare på 5 spørsmål.

Spm 1	Varekost	3 335
	ADK.andre	125
	ΔLG	75
	Δbehol.	70
	Utbetalt	3 455
Spm 2	Inntekter	5 830
	Tap	55
	ΔKF	-100
	Innbetalt	5 875
Spm 3	Skattekostnad	38
	ΔUtsatt skatt	-10
	Δbetalbar skatt	-15
	Utbetalt skatt	63
Spm 4	Lønnskostnader	1 800
	ΔSkyldig arbeidsgiveravgift	10
	ΔSkyldig Skyldig feriepenger	10
	Δforskudd	14
	Utbetalt til ansatte m.m.	1 794
Spm 5	ΔBygning	508
	ΔMaskiner/utstyr	-100
	Avskrivning bygninger	92
	Avskrivning maskiner/utstyr	120
	Kjøp av AM	620

Spørsmål 1.

Hvor mye er utbetalt for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk?

Spørsmål 2.

Hvor mye er innbetalt fra kunder i løpet av 20x8?

Spørsmål 3.

Hvor mye ble det betalt i skatt i 20x8?

Spørsmål 4.

Hvor mye er det utbetalt til ansatte, arbeidsgiveravgift, skattetrekk m. m

Spørsmål 5.

Det har ikke vært salg av varige driftsmidler i 2018. Hvor mye er det utbetalt i forbindelse med kjøp av varige driftsmidler i 20x8?

Oppgave 9 - løsning

Spørsmål 1. (5%)

Regn ut skattekostnaden for 20X7. Denne er markert med spørsmålstegn i resultatregnskapet.

Spm 1.	
Skattekostnad	
Res før skatt	400
Perm forskjeller	100
Resultat skattekostnad	500
Skattekostnad	125

Skattekostnaden er den regnskapsmessige skatten og Betalbar skatt er den skattemessige. Forskjellen kan skyldes at det brukes ulike avskrivingsregler – noe som fører til ulike resultat – men det er snakk om midlertidige forskjeller.

Dersom det er en permanent forskjell – som i denne oppgaven – skal ikke skattekostnaden regnes av det regnskapsmessige resultatet alene – men dette resultatet må korrigeres for den permanente forskjellen. I dette tilfellet trekker bedriften – med rette fra de kr 100 – og kommer til resultatet på kr 400. Når skattekostnaden skal beregnes – må man imidlertid ta hensyn til de kr 100 – som myndighetene ikke godkjenner. Skattekostnaden må derfor beregnes av kr 500 og reell skatteprosent blir derfor høyere enn 25%.

Spørsmål 2. (15%)

Neste side

Spørsmål 3. (10%)

Forklar og vis hvordan man har kommet fram til økningen i utsatt skatt for 20X7.

Spm 3				
	01.jan	31.des		
Regnskapsmessig	1 800	2 400		
Skattemessig	900	1 200		
Midlertidig forskjell	900	1 200	300	økning
			75	økt utsatt sk.
SM verdi er lavest - det betyr høyere SM avskrivning - som gir lavere grunnlag for skatt enn RM				
Utsatt skatteforpliktelse	225	300		
Midlertidig skatteøkende forskjell	900	1 200		

I dette tilfellet har utsatt skatt blitt økt med 75. Disse 75 er 25% av økning i midlertidige forskjeller. Det betyr at midlertidige forskjeller har blitt økt med kr 300. Utsatt skatt ved inngangen til regnskapsåret var kr 225 – noe som tilsvarende skyldes en midlertidig forskjell på kr 900 (25% av 900 blir 225). Når vi vet at den regnskapsmessige verdien på varige driftsmidler var kr 1800 1.1 – så betyr det at den skattemessige verdien er kr 900.

Sett at det **ikke** hadde vært noen midlertidige forskjeller i denne oppgaven – for denne bedriften – da ville skattekostnad og betalbar skatt vært 125.

I denne oppgaven er det midlertidige skatteøkende forskjeller som betyr at myndighetene krever mindre betalt for i år (75 mindre enn kr 125) – altså bare at det skal betales kr 50 – betalbar skatt (som faktisk betales i løpet av neste år).

Spørsmål 4. (5%)

Hva er varekjøpet og hvor mye er betalt til leverandørene i 20X7?

Varekostnaden i året er kr 4 750. For å finne ut hvor mye en har kjøpt – må vi se på endring i varelageret. I dette tilfellet er varelageret økt med kr 50. Da må vi ha kjøpt for kr 4 800 (4750 er brukt og 50 er brukt på å øke lagerbeholdningen/verdien).

Hvor mye har vi så betalt til leverandørene? Da må vi se på leverandørgjelden. Den har økt med kr 625 – det betyr at vi ikke har betalt for alt vi har kjøpt. Hadde leverandørgjelden vært uendret – ville utgift (kjøp) og betaling vært den samme. Vi har betalt kr 4 800 minus kr 625 - som er kr 4175.

Spørsmål 5. (5%)

Vis utregninger og forklar sammenhengen mellom resultatgrad, kapitalens omløpshastighet og totalkapitalrentabiliteten.

Spm 5		
Gj.sn tot kap	5050	(4600+5500)/
Ordinært resultat pluss finanskostnader	470	
Resultat grad	6,267 %	
Kap omløps hast	1,49	
TK r	9,307 %	
Kontroll /Resgrad ganget med kap omløpshastighet)	9,307 %	

Hadde totalkapitalen blitt omsatt en gang – ville totkap rent og resultatgrad vært den samme.

Jo høyere omløpshastigheten er jo høyere blir Tot kap rent. Det er ofte slik at for å få høyere oms må man redusere prisen. Da vil resultatgraden gå ned. Tenk på lavpriskjeder.

Spørsmål 2. (15%)

Utarbeid en kontantstrømanalyse etter den indirekte metoden. Du skal bruke det utdelte skjemaet når du gjennomfører denne analysen.

Spm 2	
	20x7
Resultat før skattekostnad	400
Betalt skatt	-375
Avskrivinger	150
Gevinst/tap ved salg av varig driftsmiddel	-150
Endring varelager	-50
Endring kundefordringer	125
Endring leverandørgjeld	625
Endring andre kortsiktige fordringer	25
A - netto kontantstrøm fra driften	750
Salg av varig driftsmiddel	250
Kjøp av varig driftsmiddel	850
B- netto kontantstrøm investeringsakt	-600
Opptak av ny langsiktig lån	800
Betaling av avdrag langsiktig lån	-250
Ny egenkapital	100
Utbetalt aksjeutbytte	-400
C - netto kontantstrøm finansiering	250
Endring bankinnskudd i perioden(A+B+C)	400
Bankinnskudd 1.1	2 100
Bankinnskudd 31.12	2 500

VDM		Lån	
1800	Ib	1400	IB
-100	Salg vdm bokført verdi	-250	Avdrag
-150	Avskrivinger	1150	"UB før nye lån"
1550	UB "før kjøp"	800	Må ha lånt
850	Innkjøp	1950	UB
2400	UB		

Oppgave 10 – løsning

Nedenfor finner du regnskapstall for en bedrift som produserer avanserte kundetilpassede garasjeporter. Alle tall er i hele tusen. I denne oppgaven skal du se bort fra merverdiavgift.

	20x1	20x0	Resultat 20x1	
Maskiner	8 000	7 500	Salgsinntekter	15 400
Varer	3 500	3 800	Tap ved salg av maskin	400
Kundefordringer	2 000	1 900	Varekostnad	7 900
Bank	800	700	Lønnskostnad	4 000
Sum eiendeler	14 300	13 900	Avskrivninger	1 500
			Andre driftskostnader	400
			Driftsresultat	1 200
Aksjekapital	2 500	2 500	Renteinntekter	50
Opptjent egenkapital	1 500	900	Rentekostnader	450
Langsiktig gjeld	8 000	7 000	Ord resultat før skatt	800
Leverandørgjeld	700	1 200	Skattekostnad	200
Utsatt skatt	800	700	Ord resultat etter skatt	600
Annen kortsiktig gjeld	600	1 300		
Betalbar skatt	200	300		
Sum egenkapital og gjeld	14 300	13 900		

Informasjoner om regnskapstallene for 20x1:

1. Varer – dette er råvarelager.
2. En maskin ble solgt den 30.4.2011. Den ble kjøpt 2.1. 2009 for kr 1200 og den skulle avskrives lineært over 5 år.
3. Bedriften har kjøpt en ny maskin.
4. Det er betalt avdrag på det langsiktige lånet med kr 1400. Bedriften har også tatt opp et nytt langsiktig lån.

Spørsmål 1 (5%)

Hvor mye er det betalt til vareleverandørene i 20x1?

Svar: Her snakker vi om utbetaling. Varekostnad er på 7900 og varelageret er redusert med 300 – da må det være kjøpt varer for 7600. Leverandørgjeld er redusert med 500 – da må det være betalt 8100 til leverandørene.

Spørsmål 2 (5%)

Hva var salgssummen for den maskinen som ble solgt?

Kjøpt for kr 1200 2. januar i 2009 og solgt 30. april 2011. Årlig avskrivning er 1200/5 dvs kr 240. Totalt avskrevet: 240+240+80 er kr 560. Bokført verdi på salgstidspunktet er 1200-560 dvs 640. Med et tap på kr 400 så må maskinen være solgt for kr 240.

Spørsmål 3 (5%)

Hvor stort var det langsiktige lånet som ble tatt opp?

IB lang gjeld er 7000. Avdrag er 1400 – lån etter avdrag er 5600. UB er 8000 – det betyr at det må være tatt opp et nytt lån på kr 2400.

Spørsmål 4 (5%)

Forklar hva som kan være årsakene til økningen i utsatt skatt.

Dette skyldes at regnskapsreglene og skattereglene er forskjellige. Det kan være knyttet til avskrivningsmetode eller vurdering av varelager. En økning skyldes at det skattemessige resultatet blir lavere enn det regnskapsmessige – f.eks. på grunn av lineæravskrivning/kontra saldoavskrivning. Her snakker vi om en økning i skatteforpliktelsen – dvs at på et senere tidspunkt må man betale mer i skatt enn det som det regnskapsmessige resultatet skulle tilsi. Det er en midlertidig forskjell – det betyr at et anleggsmiddel over levetiden – får like store fradrag (avskrivninger) uansett hvilken metode som brukes.

Tilleggsinformasjon som grunnlag for spørsmål 5.

Bedriftens revisor oppdaget at det var utelatt noen tidsavgrensninger i det regnskapet som du har fått presentert og at flere av tallene kommer direkte fra den foreløpige saldobalansen per 31.12. 20x1.

Du får følgende informasjon som du må ta hensyn til.

1. Avsetning til tap på fordring er redusert med kr 50.
2. Pr. 1.1. 20x1 hadde en ansatt lønn på kr 40 til gode.
3. En kreditnota til en kunde på kr 20 er ved en feil ført som en utgående faktura.
4. En kunde betalte 28.12. 20x1 er forskudd på kr. 15. Dette ble ført som inntekt.

Spørsmål 5. (10%)

Hva blir driftsresultatet når du tar hensyn til disse 4 punktene? Du kan gjerne vise hvordan hvert enkelt punkt påvirker driftsresultatet.

En reduksjon – betyr at tap på fordring blir redusert med 50 (pos virkning)

Denne er utbetalt i år, men gjaldt året før. Kostnad i fjor på 40 (pos virkning)

Ført som inntekt. Først tar vi den tilbake – dvs inntekten reduseres med 20 – deretter føres den som kreditnota og inntekten reduseres med 20. Negativ effekt på kr 40.

Dette skal være en gjeld – forskuddsbetalt fra kunde og inntekten skal reduseres med kr 15.

Total effekt blir $+50+40-40-15$ er lik $+35$.